

ایجاد و اهداف سفر وزیر کشور ایران به آذربایجان

مصطفی محمد نجار، وزیر کشور ایران قرار است سیزده اردیبهشت (سوم مه 2010) در راس هیاتی از جمله با حضور استانداران استان‌های هم‌مرز با جمهوری آذربایجان، به این جمهوری سفر و با مقامات این کشور دیدار کند

سرویس آذربایجان / خبرگزاری آران

به نقل از ایراس

خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان : مصطفی محمد نجار، وزیر کشور ایران قرار است سیزده اردیبهشت (سوم مه 2010) در راس هیاتی از جمله با حضور استانداران استان‌های هم‌مرز با جمهوری آذربایجان، به این جمهوری سفر و با مقامات این کشور دیدار کند. حجم تعاملات دو کشور با توجه به میزان مبادلات اقتصادی، فرهنگی و روابط سیاسی دو کشور و همچنین به اذعان مقامات طرف در حد مطلوبی نیست و هدف از سفر آقای نجار نیز همان طور که خود ایشان در دیدار با جانشیر آخونداف، سفیر آذربایجان در ایران اظهار داشته، تعمیق و گسترش هر چه بیشتر روابط دوجانبه میان دو کشور است. افزایش مبادلات اقتصادی، تجاری و مراودات مرزی و همچنین مسئله امنیت و ثبات منطقه ای از جمله موضوعاتی است که وزیر کشور ایران قصد مذاکره در مورد آنها را دارد. آقای نجار دخالت نیروهای فرامنطقه ای و بیگانه را از موانع حل مشکلات منطقه ای عنوان کرده که مطمئناً یکی از موضوعات مورد اشاره ایشان در این سفر نیز خواهد بود.

مقدمه

مصطفی محمد نجار، وزیر کشور ایران قرار است سیزده اردیبهشت (سوم مه 2010) در راس هیاتی از جمله با حضور استانداران استان‌های هم‌مرز با جمهوری آذربایجان، به این جمهوری سفر و با مقامات این کشور دیدار کند. حجم تعاملات دو کشور با توجه به میزان مبادلات اقتصادی، فرهنگی و روابط سیاسی دو کشور و همچنین به اذعان مقامات طرف در حد مطلوبی نیست و هدف از سفر آقای نجار نیز همان طور که خود ایشان در دیدار با جانشیر آخونداف، سفیر آذربایجان در ایران اظهار داشته، تعمیق و گسترش هر چه بیشتر روابط دوجانبه میان دو کشور است. افزایش مبادلات اقتصادی، تجاری و مراودات مرزی و همچنین مسئله امنیت و ثبات منطقه ای از جمله موضوعاتی است که وزیر کشور ایران قصد مذاکره در مورد آنها را دارد. آقای نجار دخالت نیروهای فرامنطقه ای و بیگانه را از موانع حل مشکلات منطقه ای عنوان کرده که مطمئناً یکی از موضوعات مورد اشاره ایشان در این سفر نیز خواهد بود.

نگاهی به وضعیت فعلی روابط ایران با جمهوری آذربایجان

میزان تعاملات ایران و آذربایجان در سال گذشته نشان دهنده افزایش همکاریهای دو کشور در بخشهای مختلف است. عمده ترین همکاریهای که بین طرفین انجام گرفته است عبارتند از:

- لغو روادید یک جانبه اتباع آذربایجان از سوی ایران از تاریخ دوازدهم بهمن ماه 88.
- انعقاد قرارداد دو جانبه جهت واردات روزانه دومیلیون متر مکعب گاز از آذربایجان که ایران قصد دارد این میزان را تا 2 میلیارد متر مکعب در سال افزایش دهد.
- سفرهای متقابل تعدادی از مقامات عالی‌رتبه دو کشور جهت فراهم شدن زمینه همکاریها که مهمترین آنها عبارتند از:
- سفر اسفندیار رحیم مشایی رئیس دفتر ریاست جمهوری اسلامی ایران به باکو در مهر ماه و دیدار وی با الهام علی اف.
- سفر المار محمد یاراف وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان به تهران در آذرماه و دیدارهای وی با مقامات عالی‌رتبه ایران جهت بازخوانی برخی تفاهم نامه های گذشته بخصوص تفاهم های انجام شده بین روسای جمهوری دو کشور و نیز عملیاتی شدن برخی از آنها.
- سفر اکتای اسداف، رئیس مجلس آذربایجان به ایران و دیدار با آقای احمدی نژاد.
- لغو ضرورت ارائه کارت سلامت برای اتباع آذری که به ایران وارد می شوند. این اقدام از سوی مرضیه دستجردی، وزیر بهداشت ایران در زمان اجلاس وزرای بهداشت کشورهای عضو او در بهمن ماه 88 انجام گرفت.

- سفر هیئتی از اعضای گروه دوستی پارلمانی ایران و آذربایجان به دعوت پارلمان آذربایجان جهت دیداری رسمی از نخجوان و باکو در روز شنبه 4 اردیبهشت 1389. این هیئت که سرپرستی آن را سید کاظم موسوی رئیس گروه دوستی پارلمانی ایران و آذربایجان به عهده دارد قرار است در طول اقامت 5 روزه در باکو و نخجوان با تعدادی از مقامات عالی رتبه سیاسی، پارلمانی دیدار کنند.

علاوه بر موارد ذکر شده فعالیتهای تجاری بازرگانان و همچنین سرمایه گذاری ایرانیان بخش های ساختمانی و تولیدی در جمهوری آذربایجان، مشارکت در احداث فرودگاه های باکو و نخجوان، احداث بناهای مسکونی، تعمیرات مربوط به هتل ها، ساختمان ریاست جمهوری و مجلس ملی، مشارکت در بازسازی و راه اندازی کارخانه داروهای شیمیایی و راه اندازی واحدهای صنعتی و تولیدی (مانند کارخانه آذ- سمند در شهر شاماخی) و مطالعه آزاد راه باکو & آستارا از محل 2 میلیون دلار کمک های بلا عوض جمهوری اسلامی ایران به جمهوری آذربایجان، از جمله همکاریهای دو کشور محسوب می شود.

موانع توسعه روابط دو کشور

دو کشور ایران و آذربایجان علی رغم برخورداری از اشتراکات زبانی و فرهنگی نتوانسته اند از روابط بسیار نزدیکی برخوردار گردند و به عنوان دو متحد هم کیش از اشتراک نظر در مسایل منطقه ای و جهانی برخوردار گردند. در حال حاضر میزان مبادلات اقتصادی بین دو کشور حدود 500 میلیون دلار تخمین زده می شود که از این میزان، 350 میلیون دلار صادرات ایران به جمهوری آذربایجان و 150 میلیون دلار واردات صورت گرفته است. بطور کلی موانع توسعه روابط دو کشور از دو منظر نگرین می شود و از ابعاد مختلفی درمقیاس ملی، منطقه ای و فرا منطقه ای برخوردار می باشد بطوریکه هر کدام از کشورهای ایران و آذربایجان با توجه به اهداف استراتژیک، منافع ملی و گرایش های سیاسی خود مسیر متفاوتی را در دستیابی به نقش موثر منطقه ای در پیش گرفته اند که در نهایت عدم تفاهم دو کشور در بهبود روابط دوجانبه و مشکلات منطقه ای می تواند خسارات جبران ناپذیری را برای هر دو کشور ببار بیاورد.

از دیدگاه ایران فشارهای ایالات متحده آمریکا بر آذربایجان برای کاهش مناسبات دو کشور به طرق مختلف، تلاش اسراییل برای توسعه حوزه نفوذ خود در قفقاز و بویژه کشور نفت خیز آذربایجان، تبلیغات منفی رسانه ها و مطبوعات جمهوری آذربایجان علیه ایران، تبلیغات پان ترکیستی آذربایجان با شعار وحدت آذربایجانی های جهان و همکاریهای ناتو و جمهوری آذربایجان در قالب برنامه گسترش به شرق ناتو مهمترین عواملی هستند که مانع توسعه روابط ایران با آذربایجان در مقاطع مختلف می گردد و دو کشور همسایه را از یکدیگر دور نگه می دارد. از طرفی دیگر آذربایجان نیز مدعی است که عواملی همچون تبلیغات دینی ایران برای جذب شیعیان آذربایجان، برقراری مناسبات نزدیک با ارمنستان به عنوان کشور اشغالگر، تبلیغات منفی شبکه تلویزیونی سحر و صدای آذری در تهران و تبریز و اختلاف نظر بر سر تقسیم قلمرو سرزمینی در خزر مهمترین فاکتورهای گرم نبودن روابط

دو کشور همسایه به شمار می رود. [1]

اهداف سفر وزیر کشور به آذربایجان

همراهی 4 تن از استانداران استانهای آذربایجان شرقی، غربی، اردبیل و گیلان، معاون امنیتی وزارت کشور، نمایندگان مجلس، نماینده وزارت خارجه و همچنین تعدادی از بازرگانان و

تجار داخلی با وزیر کشور نشان از آن دارد که سفر وی از ابعاد متفاوت و گسترده ای برخوردار است. در این سفر ایشان با رییس جمهور آذربایجان، وزیران اقتصادی و بازرگانی و همچنین نمایندگان بخش خصوصی این کشور دیدار خواهد کرد.[2] به نظر می رسد از میان برداشتن موانع توسعه همکاری و تسهیل برقراری مناسبات گسترده میان دو کشور از اهداف اصلی این سفر باشد.

با توجه به اینکه جمهوری اسلامی ایران از سال گذشته لزوم روایت و همچنین داشتن کارت سلامت را برای ورود اتباع آذری لغو کرد انتظار می رود در این سفر، همکاری های متقابلی در زمینه تسهیل تردد ایرانیان به این کشور از سوی طرف آذری انجام گیرد. استفاده از ظرفیت های استانهای همجوار جمهوری آذربایجان در زمینه افزایش تعاملات اقتصادی، تجاری و همچنین فرهنگی و امنیتی میتواند از اهداف دیگر وزیر کشور به شمار رود. بطور کلی به نظر می رسد گسترش مناسبات دو جانبه در زمینه های مختلف و تاکید بر تفاهم نامه ای گذشته از یک سو و خواست و اراده دو کشور در مقطع کنونی مهمترین انگیزه دیدار مقامات دو کشور با یکدیگر می باشد.

بنظر می رسد سفر وزیر کشور به جمهوری آذربایجان گذشته از گسترش مناسبات دو جانبه با انگیزه همکاری و وحدت نظر مقامات دو کشور در مسایل فیما بین انجام می گیرد که به نوعی می توان این سفر را ادامه دیدارهای مقامات دو کشور در طول سال گذشته ارزیابی کرد. با وجود فضای نه چندان مناسب در روابط بین دو کشور، مذاکره مستمر مسئولان سیاسی دو کشور می تواند در همکاری بیشتر آنها در اتخاذ راه حل های مشترک برای اختلافات موجود موثر باشد.

گرایش جمهوری آذربایجان به غرب و از جمله ایالات متحده و برقراری روابط با اسرائیل از یک سو و دخالت های آنها در پیچیده تر کردن مشکلات منطقه ای، خصوصا مناقشه قره باغ از مهمترین دغدغه های امنیتی ایران در رابطه با جمهوری آذربایجان به حساب می آید بطوری که مقامات ایرانی نگرانی خود را از حضور مستقیم و غیر مستقیم این کشور ها در آذربایجان پنهان نمی کنند جمهوری اسلامی ایران سعی بر آن دارد با همکاری بیشتر کشورهای منطقه قفقاز در همسایگی شمالی مشکلات آنها در درون منطقه حل گردد و از دخالت بازیگران فرا منطقه ای جلوگیری شود و از سویی با تکیه بر اشتراکات فرهنگی، زبانی، قومی و نژادی خود با آذربایجان، مناسبات دو کشور از ثبات و جایگاه مناسبی برخوردار گردد.

منابع

[1]. مناسبات ایران و آذربایجان، حسن بهشتی پور، چهارم شهریور 1386

<http://beheshtipour.blogfa.com/post>

[2]. ایران بر گسترش فعالیت های اقتصادی با جمهوری آذربایجان تاکید دارد، 6/2/1389، پایگاه اطلاع رسانی وزارت کشور

نویسنده: آیت اله مرادی

پایان پیام.